

Ekshumacja zwłok lub szczątków

Ekshumacja zwłok lub szczątków wymaga zezwolenia państwowego inspektora sanitarnego.

Jak załatwić sprawę

Sprawę można załatwić:

- podczas wizyty w urzędzie
- listownie
- elektronicznie

Na czym polega ekshumacja zwłok

Ekshumacja to wydobycie zwłok lub szczątków z grobu lub tymczasowego miejsca pochówku po to, aby przenieść je do innego grobu w obrębie cmentarza lub na inny cmentarz, wyremontować grób lub grobowiec albo przeprowadzić oględziny lekarsko-sądowe.

Za zwłoki uważa się ciała osób zmarłych i dzieci martwo urodzonych, bez względu na czas trwania ciąży. Natomiast za szczątki uważa się popioły powstałe ze spopielenia zwłok, pozostałości zwłok wydobyte przy kopaniu grobu lub w innych okolicznościach, a także części ciała ludzkiego.

Ekshumacją i transportem zwłok lub szczątków ludzkich zajmują się uprawnione do tego podmioty prowadzące działalność określoną w Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) pod hasłem „pogrzeby i działalność pokrewna”.

Kto składa wniosek o ekshumację

Wniosek o zezwolenie na ekshumację może złożyć tylko **osoba uprawniona** do pochowania osoby zmarłej.

Osobami uprawnionymi są:

- mąż lub żona
- krewny zstępny (na przykład dziecko, wnuk, prawnuk)
- krewny wstępny (na przykład rodzic, dziadkowie, pradiadkowie)
- krewny boczny do 4 stopnia pokrewieństwa (na przykład rodzeństwo, ciotka, stryj, siostra lub brat cioteczny)
- powinowaty w linii prostej do 1 stopnia (teść, teściowa, zięć, synowa).

Wniosek o ekshumację powinien pochodzić nie od jednej lub niektórych uprawnionych osób, ale od wszystkich i być **podpisany przez wszystkie uprawnione osoby**.

Zamiast podpisów pozostałych wnioskodawców, możesz złożyć pisemne **oświadczenia** innych uprawnionych osób z ich zgodą na przeprowadzenie

ekshumacji lub prawomocne orzeczenia sądu zobowiązujące inne osoby uprawnione do złożenia stosownego oświadczenia woli.

Uwaga! Jeśli jesteś w sporze z innymi osobami, które też mają prawo do pochowania zmarłego, to sąd zadecyduje o tym, kto ma prawo do grobu.

Jakie są zasady ekshumacji zmarłych na choroby zakaźne

Muszą minąć co najmniej **2 lata od śmierci** osoby zmarłej na chorobę zakaźną, aby państwowy inspektor sanitarny wydał zezwolenie na wydobycie jej zwłok lub szczątków.

Do chorób zakaźnych zalicza się:

- cholere
- dur wysypkowy i inne riketsjozy
- dżumę
- gorączkę powrotną
- nagminne porażenie dziecięce
- nosaciznę
- trąd
- wąglik
- wściekliznę
- żółtą gorączkę i inne wirusowe gorączki krwotoczne.

Kiedy zezwolenie na ekshumację nie jest potrzebne

Nie potrzebujesz zezwolenia, gdy prowadzisz **archeologiczne prace wykopaliskowe** na dawnych cmentarzach (cmentarzyskach) lub w grobach położonych poza terenem obecnych cmentarzy.

Kiedy powinieneś załatwić sprawę

Wniosek możesz złożyć w dowolnym momencie.

Pamiętaj, że ekshumację można przeprowadzić:

- **od 16 października do 15 kwietnia** każdego roku i tylko we wczesnych godzinach rannych
- w innym czasie **wyłącznie za zgodą** państwowego inspektora sanitarnego, przy zachowaniu ustalonych przez niego środków ostrożności.

Gdzie załatwisz sprawę

Usługę można zrealizować w:

- powiatowe stacje sanitarno-epidemiologiczne
- graniczne stacje sanitarno-epidemiologiczne

Co zrobić krok po kroku

1. Złóż wniosek o udzielenie zezwolenia na ekshumację zwłok i szczątków ludzkich

Dokumenty:

- Wniosek o udzielenie zezwolenia na ekshumację zwłok i szczątków
- Dokument stwierdzający, że zgon nie nastąpił na skutek choroby zakaźnej
- Zaświadczenie o możliwości przeprowadzenia ekshumacji
- Zaświadczenie o posiadaniu wolnego miejsca w grobie
- Pełnomocnictwo w sprawach administracyjnych

Dokument, który potwierdza, że zgon ekshumowanej osoby nie nastąpił na skutek choroby zakaźnej dołącz do wniosku, jeśli ekshumacja zwłok jest przeprowadzana przed upływem 2 lat od daty pochówku i **nie określono przyczyny** zgonu w akcie zgonu lub innym dokumencie urzędowym stwierdzającym zgon.

Do wniosku dołącz **zaświadczenia** od zarządców cmentarza o:

- możliwości przeprowadzenia ekshumacji
- posiadaniu wolnego miejsca w grobie, do którego mają być pochowane zwłoki lub szczątki osoby wskazanej we wniosku, po przeprowadzonej ekshumacji.

Pamiętaj, że urząd może poprosić cię o pokazanie oryginałów dokumentów.

Możesz dołączyć też inne dokumenty, które potwierdzają twoje prawo do grobu. Na przykład pisemne oświadczenia innych uprawnionych osób z ich zgodą na przeprowadzenie ekshumacji lub prawomocne orzeczenia sądu zobowiązujące inne osoby uprawnione do złożenia stosownego oświadczenia woli.

Jeżeli chcesz, aby reprezentował cię **pełnomocnik**, pamiętaj o tym, aby do wniosku dołączyć pełnomocnictwo i dowód zapłacenia opłaty skarbowej.

Pamiętaj, że ekshumację można przeprowadzić:

- **od 16 października do 15 kwietnia** każdego roku i tylko we wczesnych godzinach rannych
- w innym czasie **wyłącznie za zgodą** państwowego inspektora sanitarnego, przy zachowaniu ustalonych przez niego środków ostrożności.

2. Państwowy inspektor sanitarny sprawdzi twój wniosek formalnie i merytorycznie

3. Dostaniesz zezwolenie na ekshumację zwłok lub szczątków ludzkich

Jeśli twój wniosek jest umotywowany i spełnia wymagania formalne, państwowy inspektor sanitarny wyda zezwolenie na ekshumację.

Państwowy inspektor sanitarny może odmówić ci zezwolenia na przykład ze względów bezpieczeństwa higieniczno-sanitarnego.

Podstawa prawna

- Ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych
- Ustawa z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej
- Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego
- Ustawa z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2001 r. w sprawie postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 grudnia 2001 r. w sprawie wykazu chorób zakaźnych, w przypadku których stwierdzenie zgonu wymaga szczególnego postępowania ze zwłokami osób zmarłych na te choroby